

Gazeta Olsztyńska.

GAZETA OLSZTYŃSKA

z dodatkami »GOSC NIEDZIELNY« i »GOSPODARZ« wychodzi trzy razy tygodniowo i to na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 80 fen., na pocztach 1 markę, z odnośzeniem do domu przez listowego 1 markę 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

OGŁOSZENIA

przyjmują się po 15 fenygów od miejsca wiersza korpusowego. Reklamy 20 fenygów od wiersza. — Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allenstein O./Pr. — Drukarnia znajduje się w ulicy Dolnej-kościelnej (Unterkirchenstrasse) 12.

Dziś: Marka i Marc.
Jutro: Gerwazego i Protazego.
Pojutrze: Julianny P.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś wsch. słońca	3 54	zach.	8 23
Jutro „ „	3 54	„	8 24
Pojutrze „ „	3 55	„	8 25

Wybory.

Przy wczorajszych wyborach do parlamentu otrzymali w naszym mieście głosów: Sass-Jaworski (Polak) 294, Hirschberg (centrum) 1209, Hermenau (wolnomyślny) 673, Ganswindt (dziki) 35, Braun (socjalista) 50, rozstrzelonych 17.

Udział w wyborach był trochę lepszym, jak przed pięciu laty. Z 3802 osób uprawnionych do głosowania oddało 2278 osób głosy, to jest 59 procent. Przed pięciu laty głosowało 47 procent.

Z innych miejscowości doszły nas dotąd wiadomości jak następuje:

Ubstych: Jaworski 21, Hirschberg 28, Hermenau 1.
Bartółty: Jaworski 50, Hirschberg 54, Hermenau 4.
Nowawieś: Jaworski 28, Hirschberg 4, Hermenau 18.
Barwiny: Jaworski 35, Hirschberg 4, Hermenau 1.
Bartąg: Jaworski 30, Hirschberg 23.
Bartęzek: Jaworski 7, Hirschberg 31, Hermenau 1.
Dąbrówka: Jaworski 3, Hirschberg 44, Ganswindt 4.
Tumiany: Jaworski 11, Hirschberg 15, Hermenau 6.
Dobreg: Jaworski 9, Hirschberg 7.
Dajtki: Jaworski 88, Hirschberg 18, Hermenau 5, Braun 1.
Dywity: Jaworski 38, Hirschberg 20, Hermenau 2, Braun 3.
Kieźliny Jaworski 22, Hirschberg 28, Ganswindt 21, Braun 1.
Wołowno: Jaworski 15, Hirschberg 49.
Gietrzwałd: Jaworski 70, Hirschberg 62.
Wutryny: Jaworski 48, Hirschberg 15, Hermenau 3, Braun 1.
Przykop: Jaworski 18, Hirschberg 21, Hermenau 3.
Jonkowo: Jaworski 2, Hirschberg 115, Hermenau 2.
Wartembork: Jaworski 84, Hirschberg 343, Hermenau 80, Braun 9.
Rotflis: Jaworski 30, Hirschberg 67, Hermenau 16.
Buchwałd: Jaworski 32, Hirschberg 49, Hermenau 3, Braun 1.
Kaplityny Jaworski 12, Hirschberg 27.
Brunswald Jaworski 37, Hirschberg 44, Hermenau 1, Braun 1.
Bruchwałd Jaworski 26, Hirschberg 2, Hermenau 1.
Kramerowo Jaworski 21, Hirschberg 30, Ganswindt 2.
Kronowo Jaworski 55, Hirschberg 66, Hermenau 1, Braun 1.
Lankowo: Jaworski 61, Hirschberg 79, Hermenau 1, Braun 8.
Łęgajny: Jaworski 21, Hirschberg 90, Hermenau 1, Braun 1.
Duże Leszno: Jaworski 29, Hirschberg 9, Hermenau 1.
Likuzy: Jaworski 17, Hirschberg 30.
Stare Marcinkowo: Jaworski 45, Hirschberg 28, Hermenau 3.
Orzechowo Jaworski 2, Hirschberg 51.
Dorotowo: Jaworski 22, Hirschberg 28, Hermenau 1.

Wójtowo: Jaworski 39, Hermenau 24, Ganswindt 2.
Szatanki: Jaworski 2, Hirschberg 11, Hermenau 16.
Giławy: Jaworski 53, Hirschberg 43, Hermenau 2.
Gietkowo: Jaworski 51, Hirschberg 48, Hermenau 7.
Węgajty: Jaworski 4, Hirschberg 86.
Gryźliny Jaworski 42, Hirschberg 19, Ganswindt 1, Braun 1.
Zamensdorf Jaworski 13, Hirschberg 47, Hermenau 1.
Jedzpark Jaworski 80, Hirschberg 22, Hermenau 2.
Nowe Marcinkowo: Jaworski 34, Hirschberg 13.
Duże Maruny Jaworski 5, Hirschberg 24, Braun 20 (1)
Mokiny Jaworski 104, Hirschberg 14, Hermenau 1.
Mondki Jaworski 53, Hirschberg 71, Hermenau 1.
Naglady Jaworski 28, Hirschberg 24.
Otendorf Jaworski 43, Hirschberg 32, Braun 17.
Patriki Jaworski 48, Hirschberg 25.
Pluski Jaworski 56, Hirschberg 1, Hermenau 2.
Polejki Jaworski 6, Hirschberg 12.
Prole Jaworski 44, Hirschberg 12.
Prajłowo Jaworski 29, Hirschberg 36, Hermenau 3, Braun 10.
Pupki Jaworski 2, Hirschberg 51.
Purda Jaworski 89, Hirschberg 30, Hermenau 4, Braun 6.
Naterki Jaworski 13, Hirschberg 16, Hermenau 2.
Nikielkowo Jaworski 14, Hirschberg 19, Hermenau 4.
Klucznik Jaworski 40, Hirschberg 21, Hermenau 5, Ganswindt 2.
Kierzliny Jaworski 34, Hirschberg 32.
Klebarck Jaworski 58, Hirschberg 36.
Mały Klebarck Jaworski 33, Hirschberg 22.
Łuchwałd Jaworski 16, Hirschberg 29.
Gady Jaworski 36, Hirschberg 82, Ganswindt 2, Braun 2.
Jondorf Jaworski 78, Hirschberg 46, Hermenau 1, Ganswindt 1.
Kalborno Jaworski 69, Hirschberg 19, Hermenau 3.
Nowa Kaletka Jaworski 52, Hirschberg 10, Hermenau 1.
Kierztanowo Jaworski 3, Hirschberg 38, Hermenau 4, Ganswindt 2.
Silice. Jaworski 14, Hirschberg 8.
Ramsowo. Jaworski 47, Hirschberg 71, Ganswindt 10, Braun 1.
Ruś. Jaworski 68, Hirschberg 28, Hermenau 10, Braun 1.
Ruszajny. Jaworski 28, Hirschberg 46, Hermenau 4, Braun 1.
Roznowo. Jaworski 60, Hirschberg 56.
Siostry. Jaworski 8, Hirschberg 47, Hermenau 4.
Szabruk. Jaworski 85, Hirschberg 18, Hermenau 2.
Szaberg. Jaworski 65, Hirschberg 5, Hermenau 2.
Szafald. Jaworski 63, Hirschberg 28, Hermenau 4.

Szafald. Jaworski 37, Hirschberg 13, Hermenau 1.
Stawiguda Jaworski 72, Hirschberg 8, Hermenau 17, Braun 2.
Sztembark Jaworski 1, Hirschberg 66, Hermenau 2.
Tomaszkowo Jaworski 44, Hirschberg 29, Tulawki Jaworski 50, Hirschberg 27, Ganswindt 2, Braun 10.
Trękus Jaworski 66, Hirschberg 11, Hermenau 1, Braun 1.
Skajwoty. Jaworski 64, Hirschberg 12, Hermenau 4, Ganswindt 1.
Spręcowo. Jaworski 44, Hirschberg 29, Hermenau 5.
Stary Wierckub Jaworski 12, Hirschberg 56, Ganswindt 1.
Warkaly Jaworski 45, Hirschberg 19, Hermenau 3.
Stary Wartembork Jaworski 38, Hirschberg 19, Braun 6.
Wemity Jaworski 31, Hirschberg 2, Hermenau 2.
Gipsowo Jaworski 11, Hirschberg 97, Hermenau 5, Ganswindt 2.
Wołowno Jaworski 15, Hirschberg 49, Woryty Jaworski 41, Hirschberg 63.
Butryny Jaworski 48, Hirschberg 15, Hermenau 3, Braun 1.
Wyrandy Jaworski 19, Hirschberg 20.
Braknie dotąd rezultatu z 3 okręgów w powiecie olsztyńskim, z powiatu reszelskiego z miasta Zyborka i 16 okręgów. Jest jednak pewnym, że przeszedł ks. kanonik Hirschberg, który otrzymał dotąd 8900 głosów. Nasz kandydat otrzymał dotąd 3710 głosów, p. Hermenau 1218, socjalista Braun 208 głosów, a p. Ganswindt z Wadęga 88 głosów

Ojciec święty o narodowości i języku ojczystym.

Ks. kardynał Kopp, biskup wrocławski, wydał list pasterski, w którym występuje przeciw narodowym pismom polskim na Górnym Śląsku. Rodacy nasi na Górnym Śląsku zamierzają wobec tego szukać sprawiedliwości przed samą Stolicą Apostolską. Warto przytoczyć zapatrywanie się Ojca św. na sprawy narodowościowe i językowe, któremu dał wyraz w piśmie do arcybiskupów ołomunieckiego, oraz czeskich i morawskich w r. 1902.

Pismo to zamieszczone w »Germanii« z dnia 14 stycznia 1902, brzmi według »Górnoślązaka«, jak następuje:

Czcigodnym braciom Teodorowi Arcybiskupowi ołomunieckiemu i innym arcybiskupom i biskupom Czech i Moraw.

Leo P. P. XIII.

Czcigodni bracia, pozdrowienie i apostołskie błogosławieństwo!

Po powtórnym rozpatrzeniu Waszych dycezyi znajdujemy, jak prawie wszędzie w obecnych czasach, bardzo wiele powodów do obaw i troski. U was jednak przyłącza się ta pogarszająca okoliczność, że, podczas gdy sprawa katolicka wystawiona jest na nienawiść i wrogie usiłowania ze strony zewnętrznych nieprzyjaciół, istnieją nadto wewnętrzne przyczyny, które ją w wielkie niebezpieczeństwo wprowadzają. Podczas bowiem, gdy usiło-

wania ludzi w błędach zostających otwarcie i skrycie w tym kierunku zdążają, aby błąd wdarł się w serca wiernych, mnożą się z dnia na dzień między samymi katolikami zarodki niezgody, najodpowiedniejszy zaprawdę środek, aby siły skrępować, a wytrwałość złamać. Jako na skuteczny powód rozdwojenia wskazać należy szczególnie w Czechach na język, którego mieszkańcy podług pochodzenia swego używają.

Albowiem z natury wkorzeniony jest człowiekowi popęd: odziedziczoną po przodkach mowę kochać i chronić. My postanowiliśmy zaiste moeno powstrzymania odnoszących się do tej sprawy punktów spornych. W każdym razie ochrona mowy ojczystej, jeśli się trzyma pewnych granic, nie zasługuje na nagany; co jednak odnosi się do wszystkich innych praw prywatnych to musi i tu, jako obowiązujące być utrzymanem, aby przy osiągnięciu tego celu wspólny pożytek państwa w żadnym względzie nie ucierpiał. Jest przeto zadaniem kierowników państwa, bez szkody dla słuszności, dążyć do zachowania nieuszczerplonych praw jednostki, z tem zastrzeżeniem jednak, aby przytem wspólne dobro państwa w moey zachowane zostało.

Co się nas tyczy, to obowiązek napomina do poczynienia skrzętnych zabiegów aby dla takich sporów nie została na szkodę narażona religia, która najprzedniejszem jest dobrem duchowem i źródłem innych dóbr. Dla tego Czcigodni Bracia, wyrażamy życzenie i napominamy Was usilnie, aby powierzeni każdemu z Was wierni, jakkolwiek różniący się pochodzeniem, jednak owe duchowe, nad wszystko najszlachetniejsze pokrewieństwo zachowali; które z wspólności wiary, z tej samej służby Bożej i tych samych środków łaski wypływa. Albowiem wszyscy ochrzczeni w Chrystusie, mają tylko jednego Pana, jedną wiarę, co więcej; jednym są ciałem i jednym są duchem, jak są powołani w jednej nadziei powołania.

Niegodnym jest; zaś, jeżeli ci, którzy jednego Królestwa Bożego w niebie szukają, dają się rozrywać ziemskimi względami, nawzajem się, jak Apostół powiada, wyzywając, nawzajem się nienawidząc. To przeto duchowe pokrewieństwo, które na Chrystusie polega, należy wiernym usilnie wszczepiać i z

Wielkie sprawy małego szewca.

Przez ks. A. T.

(Ciąg dalszy).

— Posłuchajcie tylko wszystkiego, co wam powiem, a potem się nad tem namyślcie — jeżeli się zgodzicie, to dobrze; a jeżeli nie, to mi wybaczone, bo chęci były uczciwe i dobre. Jesteśmy z Bogumiłem samotni, starzejemy się, nie mamy nadziei potomstwa, a jednakowoż chcielibyśmy mieć w domu naszym małeństwo. Więc tedy myśleliśmy sobie, że to takie zrzęczenie Boże, iż my mamy za wiele, a wy za mało i chcielibyśmy jedno z waszych dzieci przyjąć do siebie. Mybyśmy je kochali, jak nasze własne, miałyby u nas najlepsze jądło, nastaranniejszy przydziewek, z nami by mieszkało, spało, modliło się; posyłałibyśmy je do szkoły i dali wyuczyć czego potrzeba, a w końcu zapisalibyśmy mu całą swoją chudobę, wszystko co posiadamy. Ale z tem wszystkiem nie chcielibyśmy dziecka odrywać od waszego serca, broń Boże! Mybyśmy byli tylko opiekunami: dziecka, a zawsze mu przypominali, że wy jesteście jego matką, którą kochać powinno przez całe życie — moglibyście je odwiedzać i ono by do was przychodziło, ilekroćbyście zapragnęli, więc na to możecie z czystym sumieniem przystać, Matuszowal Niepożalujecie tego nigdy, bo dziecko będzie u nas miało dobrze, bardzo dobrze, i będzie teraz i w przyszłości szczęśliwe.

W ten sposób długo jeszcze Anna prawila i z coraz większem uniesieniem przedstawiała przyszłość dziecka w coraz piękniejszych barwach — ale wdowa wciąż milczała, to się uśmiechnęła radośnie,

wszelką gorliwością polecać. Wyżej bowiem stoi braterstwo Chrystusa, jak braterstwo krwi: albowiem braterstwo Chrystusa — wskazuje jedność serca i duszy, jak stoi napisano: U wielu wiernych było jedno serce i jedna dusza. (S. Maxim: inter Serm. S. Aug. O). (Dokończenie nastąpi).

Królobójstwo w Serbii.

Ma być faktem, że ciała pary królewskiej wyrzucono na ulicę. Rosyjski poseł Czarikow, który około godziny 5 rano pogłoskami o rewolucyi zwabiony na ulicę, spowodował pochowanie ciał w kaplicy zamkowej. Wyrzuceniem ciał chciało powstrzymać nacierającą na pomoc wojsko 7 pułku piechoty, że walka na nic się nie zda, gdyż morderstwo stało się faktem dokonaniem. Zamek królewski jest ciągle wojskowo strzeżony. Oprócz oficerów będących na straży nikt nie ma przystępu. Wnętrze pałacu jest okropnie zburzone, zanim kto je przestąpi, musi być zmyte z krwi. W mieszkaniu wszystkie meble potrzaskane. Wybuch dynamitowy porobił dziury we drzwiach i ścianach. Pułkownik Maszin jest uważany za duszę sprzysiężenia. Lecz zaprzecza, jakoby sam rękę do tego przyłożył. Oficer Naumowicz był bardzo pijany i dla tego skutkiem nieostrożności w obchodzeniu się z dynamitem stracił życie. Po obdukcji ciało królowej ubrano w białą suknię. Króla ubrali żołnierze w uniform. Trumny stały w pokoju białardowym, aż do północy, poczem je pochowano. — Proklamacya nowego króla nie przedzie nastąpi, aż po ośmiu dniach, gdyż sejm ma do załatwienia wiele formalności. Przez niedzielę odbywać się będą narady między posłami co do kandydatów królewskich. Majątek króla przypadnie kasie państwowej. Królowa Natalia chciała przybyć do Białogrodu, ażeby zobaczyć ciało swego syna, lecz nie pozwolono jej na przyjazd do Serbii, chce ona zanieść interwencyą do cara, ażeby morderców jej syna ukarano.

Wszystkie gazety, czy to polskie, czy też niemieckie, francuzkie, rosyjskie itd. wyrażają głębokie oburzenie i wstręt wobec krwawych wypadków nocy czwartkowej. Niektóre gazety zauważają, że chcąc znaleźć przykłady podobnych zbrodni, trzeba się cofnąć do minionych czasów zupełnego

to znowu załkała, przyciskając rękę do serca, raz przytakiwała, to znowu zdawało się jej, że taka ofiara jest nad jej siły — obowiązek i miłość, serce i rozum wielką w niej stęczyły walkę. Wreszcie spojrziała w szczere oczy Anny, podała jej rękę i rzekła z łzami w oczach:

— A zatem nie chcecie dziecka odemnie oderwać i będę je mogła widzieć, ilekroćbym chciała — i pozostanę jego matką, prawda?

— Tak jest, moja Matuszowa, na to macie tu moją rękę!

— A jednak — jednak — nie, to niepodobna — jabyłam musiała jedno wybrać — jedno od siebie, od reszty dzieci oddać — ja sama! A gdyby się jemu co wydarzyło? Nie gniewajcie się, ale ja nie mogę — toby było dla dobra dziecka, możeby ono było szczęśliwe i was za to błogosławiło — rozum każo mi się na to zgodzić — ale serce jest przeciwne: ja nie mogę!

Anna była zakłopotana i wolałaby była być w domu, jak patrzeć na tę boleść matki, ale ponieważ już tu była, więc próbowała wszystkich słów pociechy, aby przemówić do przekonania matki; wystawiała jej, że przecież dziecko będzie mogło do domu powrócić, gdyby mu się u nich nie podobało, — że onaby chętnie była wybrała jednego z chłopców, ale Bogumił sam wybrał dziewczynkę, mianowicie że ta nieszczęśliwa istota tu w domu strasznie komuś zawadza — w ten sposób mówiła dalej, aż się wdowa uspokoiła i już na pół się zgadzała, chociaż wciąż nowe nasuwały się wątpliwości. Naraz szorstki głos odezwał się za jej plecami;

— Na co się tu długo namyślać? Nie baj trzy po trzy, tylko przystań od razu,

barbarzyństwa. Bo też pałacowe rewolucye i morderstwa zachodziły w Serbii już nieraz, jak zresztą i po innych krajach, lecz, żeby wojsko zamordowało swego króla, to już od wieków nie zaszło.

Rosyjska gazeta »Swiet« pisze: Oficerowie, którzy zamordowali królową Dragę, nie są chrześcijańskimi wojownikami słowiańskimi, tylko podłymi zbrodniarzami. Stopnie tronu serbskiego pozostaną na zawsze krwią splamione. Następny władca powinien się mieć na baczności, bo gdzie jest krew, tam łatwo poslizgnąć się można.

Inna gazeta rosyjska »Nowosti« pisze: Wady zamordowanych nie mogły być przyczyną, aby królową zamordowano w tak zwierzęcy sposób. Krew woła o pomstę do nieba i zostanie pomszczoną. Nawet zaprowadzenie lepszego ładu i porządku w kraju nie może spiskowcom posłużyć na uniewinnienie.

Jedyny wyjątek stanowią gazety serbskie, które pochwalają krwawe zajścia, a gazety radykalne w nikczemny sposób obrzucają zamordowaną parę królewską obelgami. Wyrażają też nadzieję, że rozpoczynająca się epoka przyniesie krajowi błogosławieństwo. — Mylą się, bo Bóg jest sprawiedliwy, a zbrodni nigdy błogosławić nie będzie. Morderca króla napiętnowany pozostanie piętnem Kaina, do którego Bóg wyrzekł: Przeklęty będziesz po wszystkie wieki.

Co tam słyszeć w świecie?

— Niemcy. Ministrowie pruscy ustępują? Krążą pogłoski, że wkrótce ustąpią ministrowie: Gossler, Podbielski, Schönstedt i inni.

— Cesarz niemiecki i Amerykanie. Półurzędowa korespondencya pruska wskazuje na zajęcia, z jakim cesarz Wilhelm śledzi rozwój stosunków amerykańskich. Miał on niedawno powiedzieć w kasynie pułku szląskiego, że tylko z Amerykanami może skutecznie pracować.

— Z okazji zbrodni białogrodzkiej zapisują dzienniki berlińskie, że w stolicy Niemiec jest niespełna 100 serbów, przeważnie kupców, handlarzy bydła i owocu oraz kilku akademików.

— W Dreźnie umarł były pułkownik burski Schiel. Po bohaterskich walkach do-

bo Bogumiłowa ma racją. Dziewucha będzie miała dobre czasy, ten bęben zgniły nie wart wcale tego szczęścia. Dla nas to uparte beczydło jest niepotrzebnym ciężarem — o cóż więc chodzi? Taka sposobność w stu latach drugi raz się nie nadarzy!

— Tobie to łatwo mówić, — odpowiedziała wdowa tuląc do siebie dziewczę, które z trwogą spoglądało na okrutnego wuja, — bo to nie twoje! Tobie ona jest solą w oku, że nie jest chłopakiem, któryby robił hałas, bił się i gonił po polach i łąkach, ale woli przy mnie siedzieć w domu — ale ja ją kocham jak inne dzieci, mianowicie, że to najmłodsze — ty tego nie rozumiesz, ale ja to czuję — gadaj sobie co chcesz!

Gospodarz nie pozostał dłużnym odpowiedzi, zapalał się coraz więcej gniewem, aż do zaciętej przyszło kłótni. Anna tymczasem zbliżyła się do dziewczynki, dała jej jabłuszko i dziecko odpowiedziało na jej zapytanie, że chętnie z nią pójdzie.

Wreszcie zawołała matkę z wysileniem:

— Macie słuszność, Bogumiłowa; — dziewczę by u nas zmarniało, a jabyłam go obronić nie mogła — weźcie je sobie z Bogiem, hyleby o mnie nie zapomniano!

To powiedziawszy uściskała i ucałowała dziewczynkę, zrobiła jej znak krzyża św. na czole i drżącym od wzruszenia głosem zapytała:

— Chcesz, Rózio, pójść z tą ciocią? Ona cię będzie kochała i będziesz miała u niej dobrze, nie będziesz cierpiała głodu i dostaniesz piękne i ciepłe sukienki, aby ci nie było zimno. Czy pójdiesz, mój aniołku? (Ciąg dalszy nastąpi).

łat się pod Johannesburgiem do niewoli i wywieziono go wraz z Cronjem na wyspę w Heleny, z kąd uciekł.

— **Austria.** Z Wiednia donosi telegraf: W piątek po południu groził cesarzowi Franciszkowi Józefowi podczas przejazdu do Schoenbrunn jakiś prawdopodobnie obłąkany agent handlowy nazwiskiem Reich. Podniósł on na cesarza sztylet, lecz publiczność w jednej chwili rozbroiła go i powaliła na ziemię. Zbrodniarza aresztowano. Cesarz spokojnie pojechał dalej.

— **Turcja.** W szkole wojennej w Beszitaszu pod Konstantynopolem wybuchły zaburzenia. Kilku kadetów, synów bogatych arabskich, którzy wychowują się w szkole kosztem sułtana, aby później objąć miejsce kapitanów w armii tureckiej, rzuciło się na swoich przełożonych. Kilku oficerów odniosło znaczne rany. Dopiero policja i wojsko zdołały zaprowadzić spokój. Około 50 kadetów raniono, a 150 aresztowano.

— **Ameryka.** Ulewy, które spadły na zachodnich stronach, ugasiły pożary lasów. Liczba ludzi, którzy przez wylew Missisipi zostali bez dachu, wynosi do 25.000. Przeważa 200 tys. akrów urodzajnej roli w 20 miastowym obwodzie St. Louis stoi pod wodą.

Wiadomości kościelne.

Chełmińska dyecezya. Ks. Rudolf Schwinkowski, proboszcz w Dąbrówce pod Kamieniem, obchodzi 23 b. m. 25-tą rocznicę kapłaństwa.

Jerozolima. Katolicy różnych narodowości obchodzili tego roku po raz pierwszy uroczystość Zielonych Świątek na Górze Syon w podziemnym kościele Najśw. Maryi Panny, który już jest wybudowany.

Rodzice polscy! Uczenie dzieci Wasze mówić, czytać i pisać po polsku! Pamiętajcie też o pieśni polskiej! Nie jest Polakiem, kto się potomstwu swemu zniemczyć pozwoli.

Z bliska i z daleka.

Olsztyn, 17 czerwca 1903.

— W przyszły piątek, 19 czerwca, idzie z rano o 3-ciej ofiara do Dajtk. Zebranie przy krzyżu misyjnym.

— We wtorek w południe o 1-szej wypadł z okna trzeciego piętra 3 letni synek asystenta pocztowego Backschies i tak ciężko odniósł ranny, że wątpią o jego wyleczenie.

— Pewien kolownik przejechał w niedzielę w ulicy Gutsztackiej, 4-letniego chłopca i złamał mu nogę.

— W czwartek, 18 czerwca rozpoczyna się tu tegoroczne drugie posiedzenia sądu przysięgłych. Stawać będą: We czwartek, 18 czerwca gospodyni Karolina Przygoda z domu Gross z Röblau (w ostrudzkiem) oskarżona o otrucie w czterech przypadkach. — W poniedziałek, 22 czerwca: a) chałupnik Jan Gotzheim z Patryk oskarżony o krzywoprzysięstwo; b) robotnik Ignacy Kiewicz z Karlsberg przy Olsztynie oskarżony o usiłowane zgwałcenie. — We wtorek, 23 czerwca: a) asystent kolejowy Michał Dorka ze Szczytna oskarżony o przekroczenie w urzędzie; b) posiedziciel Jan Kucharzewski z Grzegorzów oskarżony o krzywoprzysięstwo.

— We środę, 14 czerwca żona komornika sądowego Marta Gehrke z domu Dąbrowska, oskarżona o podpalenie. — W czwartek, 25 czerwca, a) niezamężna robotnica Maryanna Wiśniewska z Powierza, b) gospodarz i kolodziej Fryderyk Neumann z Lisaków, oskarżeni o krzywoprzysięstwo i namowę do tegoż. — W piątek, 26 czerwca: robotnica Karolina Joswig z domu Switaj z Rozogów oskarżona o krzywoprzysięstwo. — W sobotę, 27 czerwca: a) pomocnik malarski Jan Sadowski i b) żona posiedziciela Helena Pacuska z domu Jarkowska z Małego Przelęku, oskarżeni o podpalenie. We wtorek, 30 czerwca mistrz garncarski August Ender z Płońscy oskarżony o krzywoprzysięstwo.

sięstwó. — We środę, 1-go lipca: niezamężna Minna Endregat z Szczuplinów oskarżona o zamordowanie dziecka.

— Wczoraj wieczorem przybył do naszego miasta komenderujący generał ekszellenca von der Goltz z Królewca. Z tego powodu odbył się po ulicach miasta wielki capstrzyk wojskowy.

— Ferye sądowe trwać będą i w tym roku od 15 lipca do 15 września.

— Z sądu wojennego. Muszkietier Karnetz z 4-tej kompanii tutejszego 151 pułku piechoty skazany został za ucieczkę z wojska i kradzież na 6 miesięcy i 13 dni więzienia w co wliczono mu jeden miesiąc, jaki w śledztwie przesiedział.

— Dostawę mięsa i kiszek dla tutejszego wojska i lazaretu wojskowego otrzymali na czas od 1-go lipca do 31 grudnia 1903 r. znowu mistrze rzeźnicy A. Krämer i M. Klein. Dostawa ta wynosi ogólną sumę 120 tysięcy marek.

* **Buchwałd.** Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się na tutejszym dworcu. Dwaj tu stacyonowani zwrotnicy chcieli usunąć na bok szynę, przyczem jeden z nich F. upuścił drugiemu Sch. ciężką szynę na nogę, przyczem zduszonych mu zostało kilka paley. Okaleczonego trzeba było odstawić do lazaretu w Gutsztacie.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Od 15-go do 25-go czerwca

zbierają listowi po wsiach i po miastach przedpłatę na „Gazetę Olsztyńską“ na trzeci kwartał (lipiec, sierpień, wrzesień) roku bieżącego.

Prosimy Szan. Czytelników, aby w tym czasie wręczyli przedpłatę listowemu, a jest to najprostsz i najłatwiejszy sposób zapisania Gazety.

Kto rad zimą Gazecie, powinien ją i latem zapisywać, gdyż przez zapisywanie tylko dorywczo Gazety, szkodzi sobie i Wydawnictwu.

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość niedzielny“ i „Gospodarz“ kosztuje kwartalnie na pocztę 1 markę, z odnośzeniem w dom przez listowego 1,20 m.

Wiarusy! Zapisujcie, czytajcie i rozszerzajcie „Gazetę Olsztyńską“.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

* **Gietrzwałd,** 15. 7. 03. Wczoraj odbył się w Gietrzwałdzie wiec centrowców, na który zapraszał ks. Kowalski. Na wiecu używano mowy li tylko polskiej, zebranych było nauczycieli z parafii i spora gromadka ludzi, bo to było zaraz po nabozństwie. Przemawiali ks. kapelan Kowalski, p. Orłowski i p. Rykowski. Ks. Kowalski przyznał, że jest Polakiem i wie, będąc nauczycielem, jak to ciężko jest dzieciom polskim uczyć się po niemiecku, a jednak przemawiał za Niemcami. Pan Orłowski także przyznał, że lepiej mu to do serca idzie, kiedy w ojczyściej mowie odmawia pacierz, przy końcu mówi, że zresztą niech każdy odda kartkę, na jakiego mu sumienie każe, bo nikt nikogo nie może wziąć za kolmerz, żeby na tego oddał. Ludzie na tę ich resztę mowy szemrali. Kartki były rozdawane, jedni brali, drudzy nie, inni wysłali kartkami centrowcami drogę pod Woryty. Polskiej partyi nie było wolno przemawiać, co zastrzeżono zaraz z góry.

* **Pokrzywy.** Na polach tutejszego gospodarza p. Kurowskiego znaleziono żyto o o siedmiu kłosach.

* **Spręcowo.** W niedzielę obchodził tu złote wesele 83-letni posiedziciel p. Giemm z swą małżonką z domu Beuth.

* **Wartembork.** Mistrz rzeźnicki p. Steppuhn z rąd, który nabył sądowo dnia 8-go czerwca majątek Teguty, sprzedał takowy kapitalisic p. Fischer z Olsztyna za 145 tysięcy m.

* **Grudziądz.** P. Kulerski, ojciec wydawcy „Gazety Grudziądzkiej“ i kandydat do parlamentu w okręgu grudziądzko-brodnickim, podpisał odezwę niemiecką, zalecającą na okręg grudziądzko-brodnicki p. Siega z Raczyniewa, znanego wroga Polaków. Z innej odezwy, drukowanej w drukarni „Geselligera“, a zatytułowanej: „Dokąd? — Wohin

gehst Du?“ dowiadujemy się, że „staruszek p. Kulerski, wierny królowi i Niemiec z przekonania (?) przez długie lata kierownik zakładu preparandów, obecnie przewodniczący rady miejskiej w Radzynie, nie uznaje p. Wiktora Kulerskiego za swego syna (II), ponieważ tenże, będąc „fanatykiem“, skompromitował (?) rodzeństwo“. — Pana Kulerskiego wydawcę „Gazety Grudziądzkiej“, zbadał tajny radca i profesor uniwersytetu w Jenie dr. Binzwanger i orzekł, że pan Kulerski, cierpi na ciężką neurasthenię (chorobę nerwów) i chcąc odzyskać zdrowie, powinien przez kilka miesięcy wstrzymać się od wszelkiej publicznej pracy.

* **Malbork.** Pewien chłopak poganiał konie przy maneżu od sieczkaroi, który nie był dostatecznie pokryty. W tem nadbiegł inny chłopak i zaczął się pierwszemu sprzeciwiać, który chcąc się odciąć, upadł między tryby, które mu do szczętnie pogruchowały nogę. Nieszczęśliwego odstawiono do domu chorych.

* **Wejherowo.** Gdy zakon Ojców Reformatorów w roku 1874 zniesiono, pozostał jeden z braci lajków, Józef Glosa w Wejherowie, nie mogąc się rozłączyć z klasztorem, a pragnąc dalej pracować dla chwały Bożej i dobra chorych, przyjętym został do zakładu Sióstr św. Wincentego, gdzie przez długie lata działał jako gospodarz i kwestarz w całej okolicy znany i szanowany, zwłaszcza od członków trzeciego zakonu, którym służył jako przykład pobożności i cnót chrześciańskich. Teraz dzielimy się smutną wiadomością, że tenże braciszek zasnął w Bogu w dzień św. Antoniego opatrzony Sakramentami św. w 63 roku życia. Niech spoczywa w pokoju!

* **Przechylewo.** Posiedziciel Patzloff w Przechylewie kazał przez przedsiębiorcę studniarskiego Triebela w Hamersztynie budować na swym podwórzu studnię. Starą studnię około południa przysypano na jakie 7 metrów, a gdy matka P. tam przybyła i z przelożonego słupa chciała zajrzeć do tej studni, ziemia pod jej nogami poczęła się usuwać, a staruszka wpadła do dołu. Wypadek ten widział mistrz studniarski, który natychmiast w linę chciał nieszczęśliwą zawiązać, aby następnie ją wydobyć, lecz i jego przysypała ziemia. Zaczęto tedy kopać. Ostatniego wydobyto jeszcze żywcem, podczas gdy matka Patzloffa wskutek odniesionych ran już nie żyła.

* **Gniezno.** Zaaresztowano tutaj za usiłowane morderstwo i podpalenie 50-letnią niezamężną Szczepaniakównę, która prowadziła gospodarstwo u pewnego pensjonowanego urzędnika sądowego. Chciała ona swego pracodawcę pozabawić życia. W tym celu oblała śpiącego w łóżku naftą i starała się zapalkami podpalić koldrę. Na czas jednak obudził się jej chlebobawca, który wyskoczył z łóżka i przeskoczył jej niecnym zamiarom. Przyczyną zamiarów zbrodniczych była prawdopodobnie zemsta.

Rozmaitości.

Święte zęby. Wszelkie rodzaje zębów doznawały czei jako przedmioty, należące megdys do świętych zwierząt. W pewnej świątyni indyjskiej znajduje się ząb Buddy, Syngalezi oddają cześć zębowi małpy, wyspiarze wysp Tong i mieszkańcy Malabaru przechowują ze czeią zęby słoni. Siamczycy również posiadali ząb małpy, bardzo cenny, ale utracili go w wojnie z Portugalją i musieli zapłacić za odzyskanie cennej relikwii 700,000 funtów. Obecnie przechowują go w puszcze złotej, zamkniętej w siedmiu innych, również złotych, w jednej z wielu świątyń stolicy państwa Siamskiego.

Ostatnie wiadomości

W okręgu szczecińsko ządzborskim wybrany konserwatysta von Bieberstein większością 5 tysięcy głosów.

W okręgu grudziądzko-brodnickim będzie ściślejszy wybór między p. Kulerskim a p. Siege, narodowo liberałem.

Sprzedaz koniczyiny

w Starym Olsztynie (Vorstandzie) odbędzie się
w poniedziałek, 22 czerwca, przed poł. o 9-tej.

Rynek 12 Juliusz Bluhm, Rynek 12
pod sieniami Olsztyn pod sieniami

Codziennie nadchodzą nowości na

porę latową.

Materye do płókania w największym wyborze i modnych tkaninach.
Wełniane materye na suknie do podróży i spaceru.

PARASOLKI.

Konfekcyja dla dam i dzieci.

Płaszczki od deszczu, kurzu, kostyummy, kołnierze i żakiety z powodu spóźnionej pory wyprzedają 20% niżej ceny.

Bluzy i koszulki bluzowe jako i gotowe ubrania do płókania po jak najtańszych cenach.

Kupno okolicznościowe!

Partya gotowych czarnych i szarych spodni-ków alpachowych alpaka-szewiot sztuka po 3,25 m.

Wykonywanie eleganckich ubrań męzkich według miary pod gwarancją za dobre leżenie.

Wielki skład materyi na ubrania, tylko dobry i rzetelny towar.

Rynek 12 Juliusz Bluhm, Rynek 12
pod sieniami Olsztyn pod sieniami

Ubrania do Komunii św.

gotowe i według miary, przez mego przykrawacza cechowane i przykrojone, mocno i elegancko odrobione, z różnych resztek sukna i kamgaru, z dodatkami odpadków, poleca po zadziwiająco tanich cenach. Dawniej zakupione ubrania od 5¹/₂ m., u mnie wykonane, jako daleko mocniejsze i lepiej wykonane od 7,00 m. począwszy.

Olsztyńska fabryka garderoby

z maszyną do przykrawania.

Właściciel: J. LEVY, Olsztyn, rynek nr. 20 (obok p. Struwe).

Posiadłość,

składającą się z około 4 morgi ogrodu i dwóch budynków, jednego murowanego, a drugiego z balów, chcę zaraz z wolnej ręki sprzedać

Andrzej Dost
w Tomaszowie (Thomsdorf p. Dorotowo).

Sztuczne zęby!

Plombowanie, zatrucie nerwu, wyciąganie zębów bez bólu, przerabianie żle leżących zębów sztucznych. Irol na wate do włożenia w dziurawy ząb, Paristol do pędzlowania przeciw zapaleniu korzenia zębowego, flaszeczki po 50 fen. poleca

H. Kahlau,
technik zębów w Wartemborku.

Powróciłem. Dr. Kalmus.

W Starym Olsztynie (Vorsztandzie) znajdzie pomieszczenie

dwóch robotników z szarwarkiem i pasterz do krów za wysoką zapłatę.

Kosy

z prawdziwej lanej stali, pod gwarancją za każdą sztukę, młotki do klepania kosy z prawdziwej lanej stali.

kowadelka, drzewce do kosy i oprawy, dalej obicia do drzwi i okien,

cement portlandzki, pape, na dachy, smołę, okna do stajni, platy do gotowania, drzwiczki do pieca, gotowe kuchnie (kochherdy) itd. itd. poleca po tanich cenach

Moritz Lachmann,
Olsztyn, rynek nr. 8.

Mieszkania

o jednej lub dwóch izbach, kuchni, także stajni, są do wynajęcia od 1. 10. 03 przy szosie Gutsztackiej nr. 49.

Posiadłość,

składającą się z 4 i pół morga roli i 1 i pół morga torfowiska, budynku, szopy i stodołki, chcę zaraz z wolnej ręki sprzedać. Cena z całym sprzętem 2100 m., bez żniwa 1900 m.

Jan Ganswindt
w Ruszajnach
(Reuschahgen p. Wartenburg Ostpr.).

Niżej podane marki

Cygar

sprzedają po znizowanych cenach:

	za 100 sztuk	dawniej	teraz
Selecto	4,00	4,00	3,25
Eviva	4,50	4,50	3,90
Casa Real	4,50	4,50	4,00
Vorstenland	4,50	4,50	4,00
Frasco	5,00	5,00	6,00
Bremer Markt	6,00	6,00	5,25

Różne inne gatunki również tanio.

Paweł Hirschberg,
dawniej F. Rogalla.

Sprzedaz drzewa.

We czwartek, 23 czerwca przed poł. o 10-tej w Olsztynie (hotel Kopernika) drzewo na pożyczki z Wiendugi i Dywity-Langsee i drzewo na opał z tychże obwodów o ile zapas starczy.

Wyznaczony na czwartek, 18 czerwca termin na drzewo z nadleśnictwa Kudyp odbędzie się w piątek, 19 czerwca przed poł. o 9-tej w Olsztynie (hotel Kopernika).

Moja wyprzedaż

sezonowa i resztek rozpoczęła się.

Jako szczególnie tanio polecam suknie szczupłej miary na ubrania dla konfirmandów.

Rynek 12. Juliusz Bluhm, Rynek 12.
[pod sieniami.]

Gotowe!

Gotowe!

ubrania do Komunii św.

poleca we wielkim wyborze i po bardzo tanich cenach

L. Hirschfeld,

Olsztyn, ulica Prosta nr. 34.

Wełnę tylko bardzo dobrze czyszczoną

bierzemy w zapłatę przy zakupie towarów.

Gebr. Simonson, (właściciel Louis Lewald).